

Motion till riksdagen 2018/19:3108

av **Paula Bieler m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2018/19:128 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att anta proposition 2018/19:128 punkt 1 med den ändringen att den tillfälliga lagen får den lydelse som framgår av proposition 2015/16:174, med motsvarande följdändringar i annan lagstiftning.
2. Riksdagen avslår proposition 2018/19:128 punkterna 2–7.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med förslag om att ställning som varaktigt bosatt inte ska beviljas tillfälligt skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en grundlig och genomgående översyn av migrationslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny tillfällig lag på en miniminivå och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår i propositionen dels att den tillfälliga lagen förlängs, dels att den ändras för att göra anhöriginvandring till Sverige lättare, bl.a. utan krav på försörjningsförmåga. Sverigedemokraterna delar visserligen regeringens bedömning att en tillfällig lagstiftning på migrationsområdet behövs, men motsätter sig helt förslagen att öppna för mer anhöriginvandring, i synnerhet utan strikta krav på försörjningsförmåga. Sverigedemokraterna anser tvärtom att den tillfälliga lagen i stället bör återställas till sitt ursprungliga skick, före ändringarna som gjordes 2017 och 2018.

Den tillfälliga lagen

Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd kom till av goda skäl, under en tid då delar av det svenska samhället stod inför en veritabel kollaps på grund av migrationskrisen 2015. Lagen bidrog till att skapa ett visst andrum efter år av oansvarig och verklighetsfrånvärd asylpolitik. Kärnan i lagen var och är att asylsökande som kommer till Sverige ska beviljas tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta, att familjeåterförening i Sverige ska vara undantag samt att försörjningskrav ska gälla all anhöriginvandring. Sverigedemokraterna, som i många år föreslagit sådana regleringar, välkomnade denna ansats till bättre lagstiftning. Samtidigt påpekade vi att det hela var otillräckligt, att de nya reglerna ingalunda förde Sverige till någon sorts miniminivå och att en permanent ny ordning behövdes inom svensk migrationsrätt, i stället för de ständiga kast och det lapptäcke till lagstiftning som dithills varit rådande.

Sedan dess tillkomst har den tillfälliga lagen genomgått två större förändringar som frångått dess ursprungliga syfte och verkan. Det rör sig om de särskilda möjligheter till uppehållstillstånd för gymnasiestudier som infördes 2017 samt året därefter en utvidgning av denna som i praktiken gett temporär amnesti åt personer som annars fått avslag på sin asylansökan. Båda dessa förändringar bidrog till att urholka lagens intention och att allvarligt försvåra upprätthållandet av en fungerande migration. Samtidigt är Sverige inte på något sätt närmare en varaktig lösning på migrationsfrågan. I stället har samtliga nämnda lagändringar förberetts i all hast, med dålig beredning och kortaste möjliga remisstid, något som Lagrådet och flera remissinstanser gång på gång påpekat. Till skillnad från situationen då lagen först bereddes har dessutom samtliga ändringar, inklusive de nu föreslagna, saknat något akut behov som motiverat avsteg från gängse beredningskrav. I slutändan har vad som ursprungligen var ett nödvändigt, om än försiktigt, steg i rätt riktning i stället blivit ett meningslöst slag i luften.

Utöver detta har ändringarna i den tillfälliga lagen bidragit till att förvärra många problem inom migrationsområdet. Migrationsverket såväl som migrationsdomstolarna har gång på gång betonat att lagändringarna gjort regelverket alltmer otydligt och komplicerat. De har varnat för längre handläggningstider och svårare beslutsprocesser, något som dels äventyrar rättssäkerheten för den enskilde, dels urholkar förtroendet för Sveriges förmåga att upprätthålla laglig och säker migration. Kommunerna har i sina remissvar påtalat att lagen inneburit stora kostnader för dem, medan lärarkåren beskriver det som oacceptabelt att de genom betygsättning tvingats avgöra huruvida någon ska få stanna i Sverige eller inte. Det står klart att den tillfälliga lagens utveckling gått åt fel håll.

Vi önskar givetvis att regeringen hade nyttjat de två gångna åren till att bereda en mer permanent ändring i lagstiftningen i syfte att uppnå de mål den tillfälliga lagen syftade till. I brist på en sådan beredning konstaterar vi att lagens ursprungliga form är bättre än något tillgängligt alternativ. Det är därför vår mening att den tillfälliga lagen som sådan bör förlängas, men att denna förlängning inte ska innefatta några av de ändringar som tillkommit efter lagens första antagande. Lagen ska i stället återställas till den lydelse som den hade från början.

Familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande

Regeringens förslag innebär utöver en förlängning även flera ändringar i lagen. Samtidigt som flödena till Sverige fortsätter, och såväl kostnaderna som handläggningstiderna nu vänder uppåt, vill regeringen återgå till många av de missriktade regleringar som föranledde migrationskrisen från första början. Främst gäller detta förslaget att låta alternativt skyddsbehövande få samma rätt till familjeåterförening i Sverige som konventionsflyktingar. Detta skulle enligt Migrationsverkets prognoser drastiskt öka antalet ansökningar, och sätta stor press på myndigheten i ett redan svårt läge. Kostnaderna väntas öka dramatiskt. Detsamma gäller för migrationsdomstolarna och andra delar av förvaltningen som arbetar med invandringen. Ökade flöden till Sverige bidrar till en befolkningsökning som redan är för snabb, samtidigt som bostadsbristen är skriande, välfärden har allt större problem och vårt land är på väg in i en lågkonjunktur.

Förslaget blir än värre i och med att regeringen avser att införa ett undantag från kravet att anhöriginvandrare ska försörjas av anknytningspersonen i Sverige. Försörjningskravet är redan lågt satt, men att undanta tiotusentals utlänningar från detta innebär att en hel familj kan flytta hit utan att det ens finns en bostad för dem, än mindre en anhörig med arbete. Flera kommuner meddelar i sina remissvar att detta skulle innebära en katastrof, eftersom kommunerna automatiskt skulle behöva betala ut enorma summor för nödboenden och försörjningsstöd. Därmed minskar anslagen till äldrevård och skola än mer, och vår gemensamma välfärd utarmas i ett läge då kommunerna redan drabbats hårt av minskat statligt stöd till mottagande av nyanlända. Allt detta för att bekosta mottagande av personer som, givet deras möjlighet till ordnad migration genom anknytning, inte har ett akut behov av stöd.

Regeringen har dessutom helt bortsett från den signalverkan som kommer av detta förslag. Trots att migrationsministern själv, då nuvarande begränsningar infördes, slagit fast det självklara i att mer generösa regler än i andra jämförbara länder leder till ökade incitament att söka sig till just Sverige, öppnar regeringen nu för att nyheten ska spridas att Sverige åter erbjuder just detta. Detta förenat med svåra villkor i många fattiga länder leder oundvikligen till ökade flöden till Europa och Sverige, i många fall via den farliga Medelhavsrutten. Regeringens förslag skulle därmed inte bara äventyra välfärden här hemma i Sverige, utan också tusentals människoliv fjärran från våra gränser. Detta är oacceptabelt och djupt oansvarigt, varför Sverigedemokraternas mening är att regeringens förslag till ändringar i den tillfälliga lagen bör avslås.

VABO

Regeringens förslag bortser från viktiga omständigheter även när det gäller hur den tillfälliga lagen överensstämmer med utlänningsrätten i övrigt. Enligt bestämmelserna för EU-rätten har nämligen en utlänning från ett land utanför EU rätt till *ställning som varaktigt bosatt* (VABO) efter fem års bosättning i ett EU-land. Detta innebär dels rätt till fri rörlighet inom EU, dels en automatisk rätt till permanent uppehållstillstånd. I europeisk rätt har tillfälligt skyddsbehövande normalt inte rätt till VABO, men eftersom Sverige före den tillfälliga lagen gav alla skyddsbehövande permanent uppehållstillstånd fanns det inget behov av att reglera rätten till VABO i svensk lag.

I dagsläget innebär det dock ett kryphål, eftersom huvudregeln ju är tillfälliga uppehållstillstånd för skyddsbehövande. Genom detta kryphål kan utlänningar som fått

tillfälligt uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen senare ansöka om VABO, och på så sätt få permanent uppehållstillstånd. Visserligen kan personer som fått tillfälligt uppehållstillstånd redan få permanent uppehållstillstånd om de kan försörja sig enligt en rad olika krav. Men i fallet VABO är motsvarande krav mycket lägre satta. Det blir mycket enklare att få permanent uppehållstillstånd genom VABO än genom den tillfälliga lagen.

I och med att utlänningar ska ha bott i Sverige i fem år för att kunna ansöka om VABO är det troligt att de första ärendena blir aktuella under år 2020. Migrationsverket nämner i sitt remissvar att:

En inte obetydlig andel av de som har fått tidsbegränsade uppehållstillstånd som flyktingar eller alternativt skyddsbehövande kommer att uppfylla förutsättningarna för att beviljas ställning som varaktigt bosatt och därmed beviljas permanent uppehållstillstånd under tiden för lagens förlängda giltighetstid.

Av stor vikt är också det att möjligheten att beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till en skyddsbehövande i Sverige beror på huruvida denne har, som det heter, ”välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd”. I och med att kryphålet med VABO är öppet kommer fler skyddsbehövande att anses ha just ”välgrundade utsikter”, och därmed att kunna hämta hit anhöriga.

Denna genväg till permanent uppehållstillstånd undergräver förstas helt avsikten med den tillfälliga lagen, och gör den i flera fall tandlös. Regeringen borde ha förstått att en sådan situation kunde uppstå redan när den ursprungliga tillfälliga lagen togs fram, men har ständigt valt att reagera i stället för att agera. Detta blir särskilt tydligt eftersom det finns en klar möjlighet i unionslagstiftningen att undanta utlänningar som fått tillfälligt skydd från reglerna om VABO. Regeringen måste därför snarast agera för att detta kryphål i lagstiftningen täpps till genom att utnyttja möjligheten att inte bevilja ställning som VABO till utlänningar som fått tillfälligt skydd. Detta bör ges regeringen till känna.

Statslösa födda i Sverige

Regeringens förslag om att bevilja permanent uppehållstillstånd till statslösa personer födda i Sverige är även det ett resultat av senfärdighet och oförmåga att förutse konsekvenserna av det dåliga lagstiftningsarbetet. Förslaget utgår från internationella konventioner Sverige tillträtt som innebär att inrikes födda statslösa ska kunna beviljas svenskt medborgarskap efter fem års bosättning i riket. Eftersom medborgarskap förutsätter permanent uppehållstillstånd måste dessa statslösa innan dess ha erhållit permanent uppehållstillstånd, i regeringens förslag efter fyra och ett halvt år.

Enligt den tillfälliga lagen ska dock permanent uppehållstillstånd i princip endast kunna beviljas personer som kan försörja sig genom arbete, varför ett statslöst barn skulle behöva vänta tills föräldrarna börjat arbeta och kan försörja sig, eller barnet självt växer upp och börjar arbeta. Med regeringens förslag kommer i stället barnet att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd på egen grund efter fyra och ett halvt år. Föräldrarna skulle därpå kunna få permanent uppehållstillstånd genom anknytning till sitt barn, och strax efter det medborgarskap. Detta står i klar motsatsställning till grundpremisserna bakom den tillfälliga lagen. Flera remissinstanser har påpekat regeringens bristande utredning i denna fråga, och det är tydligt att regeringen inte gjort en erforderlig konsekvensanalys. Regeringens förslag bör liksom övriga ovannämnda

ändringsförslag avslås, och frågan bör i stället behandlas inom ramen för kommande lagstiftningsarbeten.

En grundlig översyn av lagstiftningen

Hantering av den tillfälliga lagen såväl som konsekvenserna av den tidigare migrationspolitiken visar med all önskvärd tydlighet vad som sker då migrationsregler formas bitvis, med ständiga tillskott och undantag samt utan ordentlig beredning. Riksrevisionen har i en granskning av migrationspolitiska beslut bl.a. visat på brister avseende konsekvensanalyser, i den mån de alls gjorts. Även utan den tillfälliga lagen utgör lagstiftningen på området ett förvirrande lapptäcke. Sverigedemokraterna vill därför att all migrationslagstiftning genomgår en grundlig, samlad genomarbetning. Eftersom regeringen snarare aviserat ytterligare påskyndade och begränsade utredningar är det vår mening att riksdagen bör ge regeringen till känna en önskan om en bred, grundlig utredning avseende migrationspolitiken i sin helhet.

För att denna ska hinna beredas ordentligt är det vår övertygelse att även den tillfälliga lag som nu antas kommer att behöva förlängas. Vår åsikt är att svensk asylpolitik bör hållas så stram som möjligt fram till dess att ett väl utrett och sammanhängande förslag kan antas. Som nämnt ovan påtalade Sverigedemokraterna redan vid den tillfälliga lagens första antagande att den inte lade sig på en miniminivå. För att garantera en asyllagstiftning på miniminivå vill vi därför se att den tillfälliga lagen snarast ersätts med en ny tillfällig lag. Denna lag bör i korthet konstatera att asyl endast beviljas den som med konkret hänvisning till internationella och bindande avtal kan påvisa Sveriges skyldighet att bevilja asyl. På så sätt säkerställs att inga utvidgningar av asylrätten som införts utan faktiska behov kommer att fortsätta gälla. Även detta bör ges regeringen till känna.

Paula Bieler (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)